

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk

w dniu 22 września 2016 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 29 grudnia 2015 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w M.

z dnia 30 lipca 2015 r., sygn. akt II K .../15,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w M. wyrokiem z dnia 30 lipca 2015 r., sygn. akt II K .../15, uznał M. K. za winnego popełnienia pięciu przestępstw, w tym:

- występkę zakwalifikowaną z art. 280 § 1 k.k., art. 275 § 1 k.k. i 278 § 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegającego na tym, że używając przemocy w postaci popchnięcia pokrzywdzonej ze znaczną siłą w plecy spowodował jej upadek na podłoże, doprowadzając ją do stanu bezbronności, po czym zabrał pokrzywdzonej w celu przywłaszczenia torebkę z pieniędzmi, przedmiotami o różnej wartości oraz dokumentami, za który na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt II wyroku);

- występku zakwalifikowanego z art. 278 § 1 i 5 k.k. oraz art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegającego na tym, że działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, poprzez wyrwanie z dłoni pokrzywdzonej dokonał kradzieży mienia w postaci portfela wraz z pieniędzmi w kwocie 5 zł, nadto dowodu osobistego, prawa jazdy, karty bankomatowej Master Card, karty kredytowej Visa oraz kart klienta kilku sklepów, tj. mienia o łącznej wartości 185 zł, za który na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (pkt III wyroku);

Przy uwzględnieniu kar jednostkowych wymierzonych oskarżonemu za trzy inne występkę, na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe i opłatę w łącznej kwocie 614,95 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła obrońca oskarżonego. Zaskarżyła wyrok w części, kwestionując skazanie M. K. za dokonanie rozboju w tym zakresie, w jakim opis czynu mówił o doprowadzeniu pokrzywdzonej przez sprawcę do stanu bezbronności, nadto zawarte w wyroku rozstrzygnięcia o karach jednostkowych i karze łącznej. Podniosła również zarzut obrazy art. 4 § 1 k.k. przez zastosowanie wobec oskarżonego ustawy karnej (art. 69 § 1 k.k.) obowiązującej w dacie wyrokowania, która jest dla niego mniej korzystna od ustawy obowiązującej w dacie popełnienia czynów. Obrońca domagała się zmiany wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu czynu z pkt II zwrotu „doprowadzając ją stanu bezbronności” i wymierzenie za ten czyn kary 2 lat pozbawienia wolności, orzeczenie wobec oskarżonego za pozostałe przypisane mu przestępstwa łagodniejszych kar jednostkowych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a ponadto uchylenie orzeczenia o karze łącznej i wymierzenie oskarżonemu kary łącznej łagodniejszej wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat oraz oddaniem oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

Orzekający w drugiej instancji Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka ../15, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kasację wniosła obrońca M. K. Zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, jako błąd subsumcji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 283 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k. poprzez ich niezastosowanie w orzeczeniu opartym na trafnych ustaleniach faktycznych i przyjęcie, iż czyn przypisany skazanemu w pkt II części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego wypełnia znamiona rozboju typu podstawowego przewidzianego w art. 280 § 1 k.k., podczas gdy z ustalonego stanu faktycznego wynika, że M. K. dopuścił się czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.;

2. w odniesieniu do skazania za czyn z pkt III wyroku Sądu Rejonowego rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 278 § 5 k.k. w sytuacji, gdy kradzież karty kredytowej nie wyczerpuje znamion tego przepisu, co powinno skutkować wyeliminowaniem go z podstawy skazania;

3. w odniesieniu do skazania za czyn jw. rażące naruszenie prawa materialnego jako błąd subsumcji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisu art. 119 § 1 k.w., polegającą na jego niezastosowaniu w sytuacji, gdy wartość zabranego pokrzywdzonej mienia nie przekracza 400 zł;

4. rażące naruszenie prawa materialnego (w tym punkcie skargi nie wskazano, że chodzi o uchybienie mające istotny wpływ na treść orzeczenia), a to art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. oraz art. 86 k.k. poprzez ich zastosowanie przy wymiarze M. K. kary łącznej pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy nie jest dopuszczalne łączenie kar orzeczonych za przestępstwa i kar za wykroczenia;

5. rażącą obrazę prawa materialnego, a to art. 3 k.k., mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, poprzez naruszenie w sądowym wymiarze kary zasady humanitaryzmu, zwłaszcza że skazany, który jest sprawcą młodocianym, nie przejawia cech demoralizacji;

6. rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 Sąd Rejonowy w M. wyrokiem z dnia 30 lipca 2015 r., sygn. akt II K .../15, uznał M. K. za winnego popełnienia pięciu przestępstw, w tym:

- występku zakwalifikowanego z art. 280 § 1 k.k., art. 275 § 1 k.k. i 278 § 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegającego na tym, że używając przemocy w postaci popchnięcia pokrzywdzonej ze znaczną siłą w plecy spowodował jej upadek na podłoże, doprowadzając ją do stanu bezbronności, po czym zabrał pokrzywdzonej w celu przywłaszczenia torebkę z pieniędzmi, przedmiotami o różnej wartości oraz dokumentami, za który na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt II wyroku);

- występku zakwalifikowanego z art. 278 § 1 i 5 k.k. oraz art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegającego na tym, że działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, poprzez wyrwanie z dłoni pokrzywdzonej dokonał kradzieży mienia w postaci portfela wraz z pieniędzmi w kwocie 5 zł, nadto dowodu osobistego, prawa jazdy, karty bankomatowej Master Card, karty kredytowej Visa oraz kart klienta kilku sklepów, tj. mienia o łącznej wartości 185 zł, za który na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (pkt III wyroku);

Przy uwzględnieniu kar jednostkowych wymierzonych oskarżonemu za trzy inne występkę, na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe i opłatę w łącznej kwocie 614,95 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła obrońca oskarżonego. Zaskarżyła wyrok w części, kwestionując skazanie M.K. za dokonanie rozboju w tym zakresie, w jakim opis czynu mówił o doprowadzeniu pokrzywdzonej przez sprawcę do stanu bezbronności, nadto zawarte w wyroku rozstrzygnięcia o karach jednostkowych i karze łącznej. Podniosła również zarzut obrazy art. 4 § 1 k.k. przez zastosowanie wobec oskarżonego ustawy karnej (art. 69 § 1 k.k.) obowiązującej w dacie wyrokowania, która jest dla niego mniej korzystna od ustawy obowiązującej w dacie popełnienia czynów. Obrońca domagała się zmiany wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu czynu z pkt II zwrotu „doprowadzając ją do stanu bezbronności” i wymierzenie za ten czyn kary 2 lat pozbawienia wolności, orzeczenie wobec oskarżonego za pozostałe przypisane mu przestępstwa łagodniejszych kar jednostkowych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a

ponadto uchylenie orzeczenia o karze łącznej i wymierzenie oskarżonemu kary łącznej łagodniejszej wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat oraz oddaniem oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

Orzekający w drugiej instancji Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka .../15, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kasację wniosła obrońca M. K. Zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, jako błąd subsumcji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 283 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k. poprzez ich niezastosowanie w orzeczeniu opartym na trafnych ustaleniach faktycznych i przyjęcie, iż czyn przypisany skazanemu w pkt II części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego wypełnia znamiona rozboju typu podstawowego przewidzianego w art. 280 § 1 k.k., podczas gdy z ustalonego stanu faktycznego wynika, że M. K. dopuścił się czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.;

2. w odniesieniu do skazania za czyn z pkt III wyroku Sądu Rejonowego rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 278 § 5 k.k. w sytuacji, gdy kradzież karty kredytowej nie wyczerpuje znamion tego przepisu, co powinno skutkować wyeliminowaniem go z podstawy skazania;

3. w odniesieniu do skazania za czyn jw. rażące naruszenie prawa materialnego jako błąd subsumcji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisu art. 119 § 1 k.w., polegającą na jego niezastosowaniu w sytuacji, gdy wartość zabranego pokrzywdzonej mienia nie przekracza 400 zł;

4. rażące naruszenie prawa materialnego (w tym punkcie skargi nie wskazano, że chodzi o uchybienie mające istotny wpływ na treść orzeczenia), a to art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. oraz art. 86 k.k. poprzez ich zastosowanie przy wymiarze M. K. kary łącznej pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy nie jest dopuszczalne łączenie kar orzeczonych za przestępstwa i kar za wykroczenia;

5. rażącą obrazę prawa materialnego, a to art. 3 k.k., mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, poprzez naruszenie w sądowym wymiarze § 3 k.p.k.,

polegającą na braku wszechstronnej i wnikliwej oceny zarzutów apelacyjnych i ograniczeniu się do niewyczerpującego uzasadnienia wyroku;

7. rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez zaniechanie przez sądy obu instancji odniesienia się w całości do zeznań świadka M. M. i niepodanie w pisemnych uzasadnieniach wyroków, czy je w części odrzuciły jako niewiarygodne (w dwóch ostatnich punktach nie nadmieniono o istotności wpływu sygnalizowanych uchybień na treść wyroku).

Tak formułując zarzuty kasacyjne, obrońca wniosła o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej wniosł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Prokurator słusznie ocenił kasację jako oczywiście bezzasadną, chociaż wywody zawarte w złożonym przez niego piśmie nie w pełni wykazują okoliczności przemawiające za takim potraktowaniem skargi. Zasadniczą jej wadą, w przypadku większości zarzutów, jest nierespektowanie przepisu art. 519 k.p.k., w świetle którego przedmiotem zaskarżenia powinien być wyrok Sądu odwoławczego, zatem podniesione zarzuty powinny wskazywać na uchybienia tego Sądu. Tymczasem jest widoczne, że skarżąca czyni to jedynie w ramach zarzutu ujętego w pkt 6., zaś w pozostałych wykazuje nieprawidłowości, które – w razie stwierdzenia ich zasadności – musiałyby zostać uznane za zaistniałe w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. W tym stanie rzeczy wypada przyjąć, że kasacja jest swego rodzaju kontynuacją apelacji, bowiem podnosi zarzuty, które skarżąca, zarazem autorka apelacji, powinna postawić w zwykłym środku odwoławczym, a więc wykazywać, że przypisany M. K. rozbój powinien być uznany za wypadek mniejszej wagi (o tym, że skarżąca nie polemizuje z Sądem odwoławczym świadczy chociażby ten fragment uzasadnienia skargi, w którym jest mowa, że „zdaniem obrony Sąd I instancji nie miał pełnych podstaw do przypisania M. K. dokonania rozboju w typie z art. 280 § 1 k.k.”), że czyn opisany w pkt III wyroku Sądu Rejonowego nie wyczerpuje znamion występkę z art. 278 § 5 k.k. oraz że z uwagi

na wartość zabranego mienia powinien zostać uznany za wykroczenie, wskazywać na nieodniesienie się, względnie nienależyte odniesienie się przez Sąd *meriti* do zeznań jednego ze świadków (uczyniono to dopiero w kasacji, argumentując w jej uzasadnieniu, że do określonego fragmentu zeznań świadka M. „Sąd I instancji w żaden sposób się nie odniósł /.../ i nie uwzględnił całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej”), wreszcie na naruszenie przez ten Sąd zasad wymierzania kary łącznej, jak też art. 3 k.k. Tymczasem żaden z tych zarzutów w apelacji nie został podniesiony, zatem zamieszczenie ich w kasacji, w sytuacji gdy Sąd *ad quem* utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji, nie mogło być skuteczne. W takim razie tylko na marginesie można zauważyć, że:

- uznanie czynu przestępnego za wypadek mniejszej wagi jest zagadnieniem z zakresu ocen przedmiotowo-podmiotowych znamion tego czynu, dokonywanych przez pryzmat przesłanek wskazanych w art. 115 § 2 k.k. Zarzut obrazy prawa materialnego, polegającej na niezastosowaniu do czynu przypisanego skazanemu art. 283 k.k. miałby rację bytu, gdyby Sąd *meriti* poczynił ustalenia wskazujące na niewielki stopień szkodliwości społecznej czynu. Ustalenia eksponowane przez obrońcę na to nie wskazują, przy czym błędnie w aspekcie kwalifikacji prawnej czynu skarżąca nawiązuje m.in. do niekaralności skazanego, wyrażenia przez niego żalu za zachowania będące przedmiotem osądu, czy jego trudnej sytuacji rodzinnej. Obrońca pominęła, że chociaż Sąd *a quo* wprost nie nawiązał do kwestii uznania przypisanego skazanemu rozboju jako wypadku mniejszej wagi, to wskazał na szereg okoliczności, które sprzeciwiały się uznaniu czynu za wypadek rozboju mniejszej wagi. Zwrócił m.in. uwagę na zuchwałość sprawcy, który zaatakował pokrzywdzoną z zaskoczenia i w miejscu publicznym, na użycie przez niego przemocy, chociaż do znamion przestępstwa należy też mniej drastyczna postać zachowania sprawcy, jaką jest „tylko” groźba użycia przemocy, jak też na niebagatelną wartość skradzionego mienia. Jeżeli zaś szczególny sprzeciw skarżącej budzi przyjęcie, że skazany zastosował wobec pokrzywdzonej nie tylko przemoc, ale też doprowadził ją do stanu bezbronności (sądy uznały, że po upadku na chodnik nie była w stanie przeciwdziałać zabrani jej mienia), to wypada stwierdzić, że ewentualne wyeliminowanie tego ustalenia wcale nie nakazywałoby uznać rozboju za wypadek mniejszej wagi,

- zeznania świadka M. M. Sąd Rejonowy uznał za prawdziwe i mógł odstąpić od szczegółowego ich rozważania, skoro zgodnie z nimi za jedną z okoliczności łagodzących, rzutujących na wymiar kary uznał „dobrą opinią (skazanego) w miejscowym środowisku”,

- w opisie czynu z pkt III wyroku Sądu Rejonowego zawarto stwierdzenie, że skazany zabrał pokrzywdzonej m.in. kartę bankomatową, tj. uprawniającą do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego, o czym mówi art. 278 § 5 k.k., zatem niezależnie od podanej w opisie czynu wartości zabranego mienia (185 zł), skazanie go na podstawie tego przepisu nie było niezgodne z prawem. Poza tym wiadomo, że dokonanie wypłaty z bankomatu jest też możliwe przy użyciu karty kredytowej, którą skazany także zabrał pokrzywdzonej,

- skoro Sąd pierwszej instancji nie skazał M. K. za wykroczenie, to wymierzając mu karę łączną pozbawienia wolności nie połączył kar orzeczonych za przestępstwo z karą orzeczoną za wykroczenie,

- Sąd Najwyższy niejednokrotnie wskazywał, że wadliwy jest zarzut kasacji, podnoszący naruszenie przepisu określającego ogólne zasady postępowania, co ma też odniesienie do przepisu prawa materialnego – art. 3 k.k., określającego ogólną zasadę kształtowania sankcji karnej. Jest ona skonkretyzowana w przepisach szczegółowych, zwłaszcza zamieszczonych w rozdziale VI Kodeksu karnego, jednak nawet gdyby skarżąca podniosła zarzut naruszenia art. 53 k.k., względnie też art. 54 k.k., do których to przepisów nawiązała w uzasadnieniu kasacji, zabieg ten nie byłby skuteczny, bowiem w istocie pod pozorem naruszenia prawa materialnego przedstawiłaby zarzut rażącej niewspółmierności kary.

W dalszej kolejności wypada odnotować, że w przypadku czynu ujętego w pkt III wyroku Sądu Rejonowego obrońca podważała w apelacji jedynie wymiar kary. Jeżeli w kasacji podniosła kwestie wykraczające poza to zagadnienie, to powinna wskazać na obrazę przepisu, który nakazywał Sądowi odwoławczemu wyjście poza granice zaskarżenia. Jest faktem, że w uzasadnieniu skargi nadmieniono, iż „Sąd Odwoławczy mimo niepodniesionego w apelacji powyższego uchybienia winien orzec poza granicami środka odwoławczego na podstawie art. 440 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k.”, jednak w sytuacji, gdy wyrok Sądu odwoławczego został wydany 30 lipca 2015 r., zarzut naruszenia art. 440 k.p.k. nie

był dopuszczalny [art. 523 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 14 kwietnia 2016 r. w zw. z art. 39 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 z późn. zm.)]. Z przyczyny wcześniej wskazanej nie wchodziło też w grę poprawienie kwalifikacji prawnej czynu na podstawie art. 455 k.p.k. Dodatkowo rodzi się wątpliwość, czy skarżąca rozważyła kwestię istnienia *gravamen*, skoro w uzasadnieniu kasacji wywodzi, że „czyn oskarżonego należałoby odrębnie zakwalifikować z przepisu określającego przestępstwo i odrębnie z przepisu określającego wykroczenie, jak również odrębnie określić za nie kary jednostkowe”.

Cechy zarzutu kasacyjnego ma jedynie zarzut ujęty w pkt 6. skargi. Już w tym miejscu trzeba stwierdzić, że stawiając zarzut „niewyczerpującego uzasadnienia swojego wyroku”, jak też niepoddania przez Sąd odwoławczy ocenie „wszechstronnej i wnikliwej” zarzutów sformułowanych w apelacji, skarżąca powinna poprzestać na zarzucie naruszenia art. 457 § 3 k.p.k., bowiem zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. miałby rację bytu, gdyby Sąd nie rozważył któregoś ze wspomnianych zarzutów. Omawiany zarzut, w zakresie naruszenia art. 457 § 3 k.p.k., należało uznać za nietrafny, bowiem inaczej niż twierdzi obrońca, Sąd *ad quem* wystarczająco odniósł się do zarzutów podniesionych w apelacji – niesłusznego uznania, że dopuszczając się rozboju oskarżony nie tylko zastosował wobec pokrzywdzonej przemoc, ale też doprowadził ją do stanu bezbronności oraz wymierzenia mu kar rażąco surowych. Zastrzeżenia skarżącej budzi zwłaszcza sposób rozważenia drugiego z tych zarzutów, trzeba jednak stwierdzić, że fakt, iż zdaniem skarżącej, argumentacja Sądu „nie zasługuje na aprobatę”, wcale nie świadczy o tym, że zarzut został rozważony nienależycie. Rozważania Sądu Okręgowego odnośnie do wspomnianego zarzutu (na str. 4 - 5 uzasadnienia wyroku) są obszerne i wręcz drobiazgowo, z wykazaniem, że wszystkie podniesione w apelacji argumenty mające przekonać, iż wymierzone skazanemu kary jednostkowe i łączna są rażąco niewspółmierne, nie mogą być uwzględnione. Należy dodać, że przedmiotowy zarzut jest gołosłowny, bowiem w uzasadnieniu kasacji do niego nie nawiązano.

Przedstawione wyżej okoliczności przemawiały za uznaniem, iż zarzuty podniesione przez skarżącą są niezasadne w stopniu pozwalającym oddalić

kasację w trybie art. 535 § 3 k.p.k. To rozstrzygnięcie skutkowało, zgodnie z art. 636 § 1 i 637a k.p.k., obciążeniem skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

kc